

POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 45747

Kl. 11 e, 28/05

Inż. Andrzej Suski

Warszawa, Polska

Katalog biblioteczny syntetyczny

Patent zależny od patentu nr 43703

Patent trwa od dnia 7 listopada 1961 r.

Przedmiot wynalazku stanowi katalog biblioteczny syntetyczny, tj. tworzący organiczne połączenie w jedną całość katalogu alfabetycznego i katalogu rzeczowego, zwłaszcza systematycznego. Jest on udoskonaleniem kartoteki selekcyjnej według patentu nr 43703. O ile w kartotece według patentu nr 43703 pojemność klasyfikacyjna każdej karty wynosi $10^4 = 10000$ klas, o tyle w katalogu według wynalazku osiąga się — dzięki zwiększeniu podstawy klasyfikacyjnej każdego stopnia podziałowego do 70 jednostek — pojemność rzędu $70^4 \approx 25000000$ klas, przy czym wynik ten uzyskuje się przy jednoczesnym ograniczeniu liczby wyróżnień krawędziowych karty z 10 do 8, co znacznie upraszcza technologię wykonywania kart katalogowych. Jednoznaczne oznaczenie na każdej krawędzi jednej z kilkunastu klas za pomocą tylko 8 wyróżnień krawędziowych wymagało zastosowania specjalnego kodu i związanego z nim wybierania wielokrotnionego, co jednak nieznacznie komplikuje posługiwanie się katalogiem, daje natomiast wielorakie korzyści w postaci znacznego wzrostu zawartości informacyjnej kart.

Na rysunku fig. 1 przedstawia kartę katalogu o selekcji podwójnej, dostosowanego do 28-jednostkowego schematu klasyfikacyjnego, fig. 2 — tabelę zastosowanego w nim kodu, fig. 3 — kartę katalogu o selekcji potrójnej, dostosowanego do 56-jednostkowego schematu klasyfikacyjnego, fig. 4 — tabelę odnośnego kodu, fig. 5 — kartę katalogu o selekcji poczwórnej, dostosowanego do 70-jednostkowego schematu klasyfikacyjnego, a fig. 6 — tabelę odpowiadającego mu kodu.

Karty 1 (fig. 1) katalogu według wynalazku mają format międzynarodowy (75 mm $\times$ 125 mm), przy czym składają się z części obrzeżnej (manipulacyjnej) i części wewnętrznej (informacyjnej), zawierającej opis katalogowy 2 danej pozycji wydawniczej. W lewym górnym narożu karty 1 znajduje się otworek 3, służący do przetykania osi obrotu kart katalogu. Ponadto w górnej części obrzeża jest sygnatura 4 opisanej pozycji wydawniczej i symbol klasyfikacyjny 5, odpowiadający tematyce tej pozycji. Ponieważ karta ta dotyczy katalogu, dostosowanego do 28-jednostkowego schematu klasyfikacyjnego, przeto zapis symbolu jest dokonywany przy uży-

Elementami manipulacyjnymi karty są otwory 6, umieszczone w miejscach, odpowiadających według odpowiedniego kodu znakowi klasyfikacyjnemu danego stopnia podziału systematycznego. Na przykład na krawędzi górnej karty według fig. 1 są to otwory o numerach miejsca 3 i 7, odpowiadających kombinacji kodowej 37, której przyporządkowany jest znak klasyfikacyjny Q. W miejscach, odpowiadających pozostałym numerom 8-jednostkowego szeregu krawędziowego, znajdują się wykroje 7.

W odmianie katalogu według wynalazku, dostosowanej do wybierania potrójnego i schematu 56-jednostkowego karta 1' (fig. 3) zawiera na każdej krawędzi po trzy otwory 6. Numery miejsc tych otworów odpowiadają kombinacji kodowej znaku klasyfikacyjnego, przyporządkowanego jej według tabeli na fig. 4. Na przykład na krawędzi dolnej karty 1' numery 5, 6, 8 otworów 6 odpowiadają kombinacji kodowej 588, której przyporządkowany jest znak 7 symbolu klasyfikacyjnego ir 7G. W tym przypadku zapis symbolu klasyfikacyjnego jest dokonywany przy użyciu 23 dużych liter alfabetu łacińskiego, 23 małych liter tego alfabetu oraz 10 cyfr arabskich ($23+23+10=56$).

Sposób manipulowania katalogiem⁵ według wynalazku jest analogiczny do sposobu manipu-

W przypadku wybierania potrójnego lub poczwórnego postępuje się analogicznie. Jeśli danemu znakowi klasyfikacyjnemu odpowiada np. kombinacja 257, wówczas pierwszą pałeczkę przetyka się przez otwory nr 2, odpowiednio karty obraca się o kąt 45° , następnie drugą pałeczkę przetyka się przez otwory nr 5, wyjmuje się pierwszą pałeczkę, przetyka się ją przez otwory nr 7, po czym wyjmuje się drugą pałeczkę, tkwiącą w otworach nr 5. Podobnie manipuluje się w przypadku 4 otworów na danej krawędzi, powtarzając przeplatanie pałeczek o 1 raz więcej.

- 2 -

Ze względu na konieczność stosowania na kartach obrzeżnego pasa manipulacyjnego ich powierzchnia brutto wzrasta wprawdzie o około 30%, jednak funkcyjność kart rośnie przy tym w dwójnasób (karty są jednocześnie kartami katalogu alfabetycznego i katalogu systematycznego), korzyść jest zatem bardzo znaczna. Dalszą poważną zaletą katalogu według wynalazku jest oszczędność miejsca w bibliotece (zamiast dwóch katalogów tylko jeden katalog), a także oszczędność robocizny, przeznaczonej na sporządzanie kart katalogowych.

Zastrzeżenia patentowe

1. Katalog biblioteczny syntetyczny według patentu nr 43703, dostosowany do 28-jednostkowego 4-stopniowego schematu klasyfikacyjnego, znamienny tym, że prostokątne karty (1) są zaopatrzone na każdej krawędzi w 2 otwory (6), umieszczone w takich miejscach 8-jednostkowego szeregu krawędziowego, które odpowiadają według odpowiedniego kodu (fig. 2) znakowi klasyfikacyjnemu danego stopnia podziału systematycznego, przy czym w pozostałych sześciu miejscach tego szeregu znajdują się wykroje (7).
2. Odmiana katalogu bibliotecznego syntetycznego według zastrz. 1, dostosowana do 56-jednostkowego 4-stopniowego schematu klasyfikacyjnego, znamienna tym, że prostokątne karty (1') są zaopatrzone na każdej krawędzi w 3 otwory (6), umieszczone w takich miejscach 8-jednostkowego szeregu krawędziowego, które odpowiadają według odpowiedniego kodu (fig. 4) znakowi klasyfikacyjnemu danego stopnia podziału systematycznego, przy czym w pozostałych pięciu miejscach tego szeregu znajdują się wykroje (7).
3. Odmiana katalogu bibliotecznego według zastrz. 1 i 2, dostosowana do 70-jednostkowego 4-stopniowego schematu klasyfikacyjnego, znamienna tym, że prostokątne karty (1'') są zaopatrzone na każdej krawędzi w 4 otwory (6), umieszczone w takich miejscach 8-jednostkowego szeregu krawędziowego, które odpowiadają według odpowiedniego kodu (fig. 6) znakowi klasyfikacyjnemu danego stopnia podziału systematycznego, przy czym w pozostałych czterech miejscach tego szeregu znajdują się wykroje (7).

Inż. Andrzej Suski

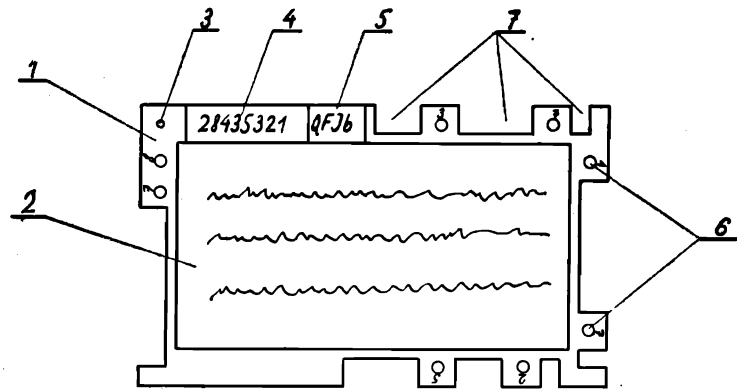

Fig. 1

Kombinacja	12	13	14	15	16	17	18	23	24	25	26	27	28	34
Znak klasyfik.	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
Kombinacja	35	36	37	38	45	46	47	48	56	57	58	67	68	78
Znak klasyfik.	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	a	b

Fig. 2

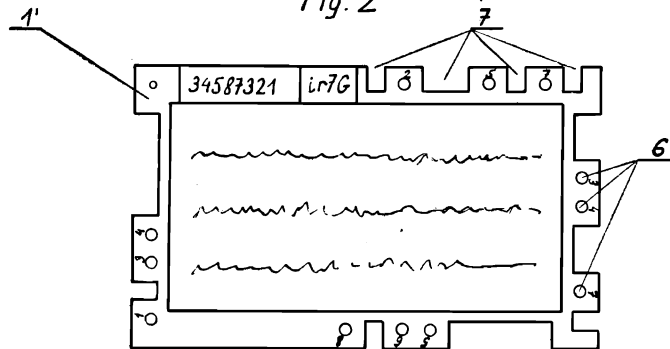

Fig. 3

Kombinacja	123	124	125	126	127	128	134	135	136	137	138	145	146	147
Znak klasyfik.	A	B	C	D	E	F	G	H	I	K	L	M	N	P
Kombinacja	148	156	157	158	167	168	178	234	235	236	237	238	245	246
Znak klasyfik.	Q	R	S	T	U	V	X	Y	Z	a	b	c	d	e
Kombinacja	247	248	256	257	258	267	268	278	345	346	347	348	356	357
Znak klasyfik.	f	g	h	i	k	l	m	n	p	q	r	s	t	u
Kombinacja	358	367	368	378	456	457	458	467	468	478	567	568	578	678
Znak klasyfik.	v	x	y	z	O	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Fig. 4

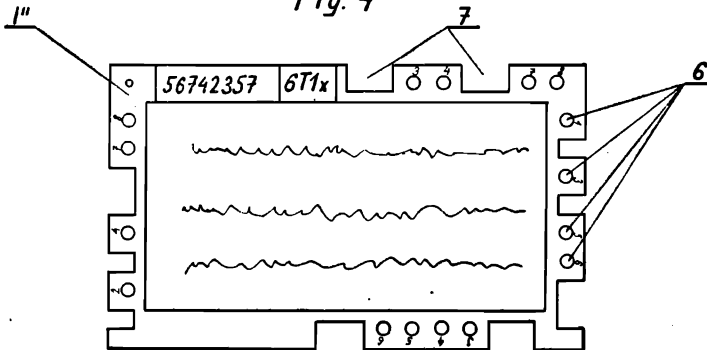

Fig. 5

Kombinacja	1234	1235	1236	1237	1238	1245	1246	1247	1248	1256	1257	1258	1267	1268
Znak klasyfik.	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M
Kombinacja	1278	1345	1346	1347	1348	1356	1357	1358	1367	1368	1378	1456	1457	1458
Znak klasyfik.	N	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Z	a
Kombinacja	1467	1468	1478	1567	1568	1578	1678	2345	2346	2347	2348	2356	2357	2358
Znak klasyfik.	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	Ł	m	n
Kombinacja	2367	2368	2378	2456	2457	2458	2467	2468	2478	2567	2568	2578	2678	3456
Znak klasyfik.	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	z	O	1
Kombinacja	3457	3458	3468	3467	3478	3567	3568	3578	3678	4567	4568	4578	4678	5678
Znak klasyfik.	2	3	4	5	6	7	8	9	α	β	γ	φ	δ	η

Fig. 6